

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 груд. 1984 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 20.01.2022 р.)

УДК 347.63(043.2)

Падун Р.В., к.ю.н.,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМА ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В УМОВАХ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ

Глобальна епідемія та пов'язана з нею пандемія COVID-19, спричинена швидким поширенням коронавірусу SARS-CoV-2 у всьому світі, спонукала найкращих вчених-медиків та вірусологів працювати над такими життєво важливими проблемами, як природа вірусу та ефективні способи його подолання.

Водночас, окрім медичних питань та проблем, нинішня ситуація виявила ряд правових питань, пов'язаних із реалізацією низки прав людини у надзвичайних ситуаціях. Тому найбільш обговорювані та спірні питання стосуються гарантування прав людини на конституційному рівні, зокрема права на свободу пересування та вибору місця проживання, права на сім'ю (шлюб і розлучення), права на освіту тощо.

Слід зазначити, що деякі права повністю не втратили свого значення, а лише отримали новий формат реалізації за допомогою сучасних цифрових технологій. Ці права включають право на освіту, право на сім'ю, право на ведення бізнесу (торгівля онлайн), тощо. Однак низка інших прав опинилася під реальною загрозою порушення різного ступеня, наприклад, у деяких країнах заборона дітям і людям похилого віку виходити з дому було визнано судом як порушення права людини на свободу пересування. В той час, як в Україні Уповноважений Верховної Ради з прав людини надав роз'яснення про те, що заборона виходити з дому не є порушенням права на вільне пересування, а розглядається як тимчасове обмеження такого права у встановленому порядку, передбаченому Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб». Тобто в різних країнах по-різному вирішуються питання правового регулювання різних сфер життя людини в умовах пандемії, але є одна загалом важлива і, мабуть, найбільш обговорювана тема в юридичній сфері сьогодні – питання захисту персональних даних [5].

Життєва потреба в зборі та обробці персональних даних пацієнтів для забезпечення контролю, ізоляції, контактів і, як наслідок, стримування COVID-19 з'явилася не лише в кожній країні, а й у всьому світі. Сьогодні

уряди та інші організації вживають безпрецедентних (а іноді й радикально нових і передових) заходів для стримування COVID-19, які можуть включати збір та обробку персональних даних відповідно до чинного законодавства. При цьому результат такого маніпулювання персональними даними насправді може бути непередбачуваним, оскільки механізм збору та обробки персональних даних не отримав належного і гідного правового регулювання у всіх країнах.

В Україні регулюються відносини щодо захисту персональних даних Законом «Про захист персональних даних» який далекий від європейських правових норм, що регулюють порядок і методи збору, обробки та захисту інформації, що індивідуалізує особу. Тому, зокрема, збір та обробка інформації про особу, як правило, має відбуватися лише за інформованої згоди особи [4].

13 квітня 2020 року прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)», яким внесено зміни до Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб». У Прикінцевих та перехідних положеннях цього Закону міститься п. 2, у якому зазначено: «2. Установити, що на період встановлення карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) та протягом 30 днів з дня його відміни: 1) дозволяється обробка персональних даних без згоди особи, зокрема даних про стан здоров'я, місце госпіталізації чи самоізоляції, прізвище, ім'я, дату народження, місце проживання, роботи (навчання) в м. з метою запобігання поширенню коронавірусу – для протидії захворюванню COVID-19) у порядку, встановленому рішенням про встановлення карантину, за умови використання цих даних виключно з метою протидії епідемії. Тобто законодавець фактично дозволив збирати, систематизувати та обробляти персональні дані фізичних осіб на досить тривалий і ще невизначений термін. На жаль, він проігнорував виконання багатьох європейських нормативних актів з цих питань, які детально та всебічно регулюють захист персональних даних у країнах-членах Європейського Союзу. Варто згадати такі міжнародні нормативно-правові документи, як Конвенція про захист фізичних осіб щодо автоматичної обробки персональних даних (Конвенція 108) та Модернізована Конвенція 108+, а також Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 про захист фізичних осіб щодо обробки персональних даних та про вільний рух даних, а також скасування Директиви 95/46/ЄС (GDPR) гарантують високі стандарти у сфері захисту персональних даних, варто зауважити, що GDPR дозволяє державам-членам встановлювати суворіші вимоги у сфері даних про здоров'я. Це означає, що наведені вище обмеження можуть не застосовуватися або

застосовуватися по-різному в ЄС [2, 3, 1].

У підсумку варто зазначити, що відхилення від правил захисту персональних даних та обмеження прав, встановлених міжнародними документами з метою досягнення значних суспільних інтересів у будь-якому випадку можуть здійснюватися лише за умови, надійного захисту персональних даних, зокрема – принцип пропорційності та збалансованості прав означає, що обмежувальні заходи повинні відповідати сутності основних прав і свобод і бути необхідними заходами в демократичному суспільстві.

Тобто певні обмежувальні заходи будуть прийняті там, де буде продемонстровано їх потенційну користь для цілей громадського здоров'я, ніж засоби, що передбачають менш нав'язливу конфіденційність.

Література

1. Загальний регламент про захист даних. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

2. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 6 квіт. 2000 р. № 1645-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14#Text>.

3. Про внесення змін до Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»: Закон України від 13 квіт. 2020 р. № 555-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-20#n2>.

4. Про захист персональних даних: Закон України від 1 чер. 2010 р. № 2297-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>.

5. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. URL: <https://ombudsman.gov.ua/uk/rozyasnennya-upovnovazhenogo-npi>.

УДК 347.6(043.2)

Паращук Л.Г., к.ю.н.,

Венгер Т.С., здобувачка вищої освіти,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Україна

РОЛЬ МЕДІАТОРА У ВИРІШЕННІ СІМЕЙНИХ СПОРІВ

Сьогодні сімейні спори є однією з найбільш поширених категорій справ, адже скільки існує людей, стільки ж може бути подано заяв про розірвання шлюбу, про поділ майна, про стягнення аліментів, визначення місця проживання дітей, встановлення опіки чи піклування, батьківства чи усиновлення, або ж позбавлення батьківських прав. Характерною особливістю вирішення сімейних спорів є їх виняткова емоційність, оскільки конфлікти породжуються в умовах страждань та глибоких переживань кожної зі сторін. Юристи, яким доводиться вирішувати